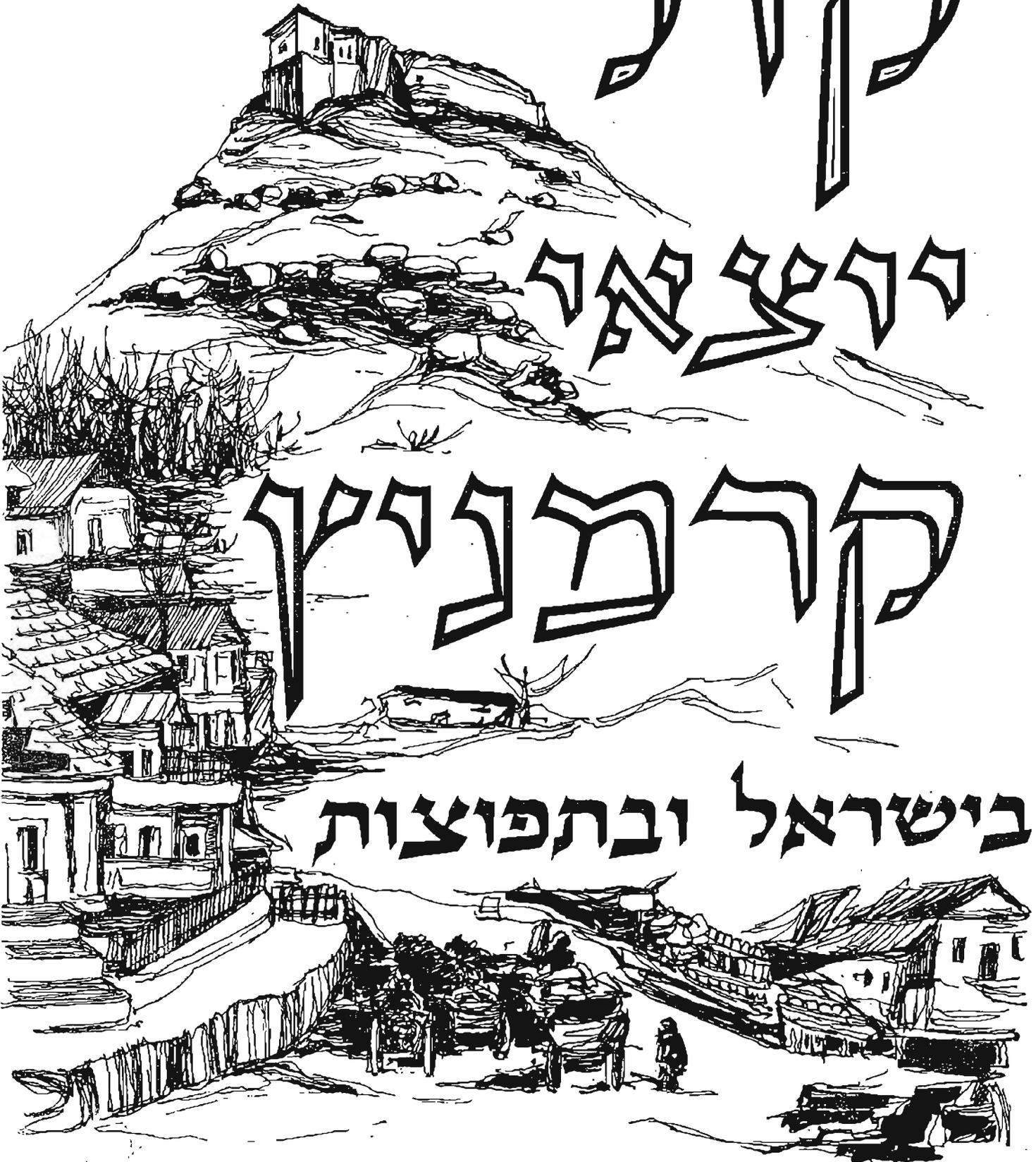

קול

יהצא

קרבנים

בישראל ובתפוצות

תוכן הענינים

עמוד מס'

1	- מרדכי כץ (בואנוס איירס)	יוצאי קרמניץ בארגנטינה
3	- מעזבונו של חנוך רוכל ז"ל	עיר הולדתי קרמניץ
6	- מ.א.	שואת קרמניץ (נושא ללימוד כבי"ס בעכו)
8	- י. רוכל	ספרייח ריב"ל - לאוניברסיטת תל-אביב
9	- יהושע גולברג	אלכסנדרה טרסובה עומדת לבקר בישראל
10	- רחל נדיר	האזכרה לקדושי קרמניץ

הלכו לעולמם

12	- אח	אברהם רוכל ז"ל
14	- י. רוכל	<u>פ פ ס</u> (הכלל והפרט)

לאברהם ביברמן הוענק פרס לבוני ירושלים
מסיבת הנשואין של אריה ציזין
במלאת שנה לפטירתו של חנוך רוכל ז"ל
בעקבות העברת ספרייח ריב"ל
איש קרמניץ - מחבר חשבצים
פנייתו של נחמן דסר, ארה"ב
ברכות מזל טוב

* * * *

ועדת המערכת:

מ. גולדנברג, י. רוכל, א. ארגמן, ד. רפפורט, מ. אוח-יקר, י. גולברג,
שמ. סייטלמן, רחל נדיר.
עיצוב גראפי ורישום - אברהם ארגמן, חרגומים - רחל נדיר.

מחיר החוברת: בארץ - 3 ל"י, בהו"ל 1 דולר.

ההפצה בחו"ל:

Willin Kogan, 6828 Juno St, Forest Hills N. Y. 11375 U.S.A.
Marcos Katz, Ciudad de la paz, 1465 I. D. Buenos Aires Argentina
Max Desser, 158 Anderson Ave. Winnipeg 4, Man. Canada.

א י נ ה א ל ט

זייט

17 - מאנוס גאלדענבערג דער אויסערגעווענטליכער זונטיק אין קרעמעניץ
ארגענטינער אפטיילונג

22 באגריסונגן
23 קרעמעניצער אין ארגענטינע (סאצ. אנאליז) - מרדכי כ"ץ

26 - ד. ראפאפארט און מ.ג. קרעמעניץ און איר פערעפעריע

27 - י. גאלבערג אלעקסאנדרא טאראטאווא וועט קומען קיין ישראל
28 - י. רוכל די לעווינזאן ביבליאטעק - איך חל-אביכער
אוניווערסיטעט

30 - זאב (וואלף) שניידער מיט די קרעמעניצער אין ישראל

31 - רחל נדיר (אטיקער) די אזכרה פאר די קדושים פון קרעמעניץ

33 - ש. טייטעלמאן שפענדונגן פון אויסלאנד

34 הלכו לעולמם

אברהם רוכל, העברעאישער טייל, זייט 12
יוסף טראסטענילעצקי
ד"ר עלקא לערער
ד"ר יוסף לאנדעסבערג
אשר קאגאן (כגן)

35 - י. רוכל פארשידענעס

אברהם ביבערמאן באקומט א פרייז
אריה ציזינ'ס חתונה
יארצייט פון חנוך רוכל ז"ל
א קרעמעניצער, מחבר פון שאראדעס
אין לעווינזאן ביבליאטעק
אנדערשענונג פאר וויליאם קאגאן, ניו-יארק

37 - באגריסונגן און מעלדונגן

38 - יוסף קערלער צוערשט געווען איז, ליד

* * * *

די רעדאקציע:

מ. גאלדענבערג, י. רוכל, א. ארגמן, דוד ראפאפארט, מ. אוח-יקר, י. גאלבערג,
ש. טייטעלמאן, רחל נדיר-אטיקער.

גראפישע צייכנונג: א. ארגמן, איבערזעצונגען - רחל נדיר, מ. גאלדענבערג.

פרייז פון העפט: אין ישראל - 3 ל"י, אויסלאנד 1 דאלאר.

פארשפרייטער אין אויסלאנד:

יוצאי קרמניץ בארגנטינה

(נחוח סוציולוגי)

נפתח אח הסקירה שלנו בשנת 1926. כבר אז היו כאן כ-60-70 נפש יוצאי קרמניץ (כפי שציינ ב"קרמניץ יזכור בוך" שהופיע בבואנוס איירס בשנת 1965 מטעם ארגון יוצאי קרמניץ). בשנות השלושים, כאשר גברה הגירה יהודים מפולין, בגלל האנטישמיות והמשבר הכלכלי החמור, הגיע כבר מספר הקרמנצאים בארגנטינה ל-300 נפש בערך. זה היה מספרם גם בשנת 1937, כאשר באחי אני לארגנטינה. באותה תקופה נטו רוב אנשי קרמניץ כאן לשמאלנות ורק מעטים מביניהם היו פעילים בתנועה הציונית. אח האמונה "כי ממוסקבה תצא תורה" הם הביאו אתם מקרמניץ. התנאים הפוליטיים והכלכליים כאן באותה תקופה סייעו אף הם למגמה זו. שערי ארגנטינה היו אז סגורים, לכן לא הוסיפו לבוא גם יהודים מקרמניץ פרט לחריג אחד: עלה בידינו להציל בשנת 1946 עשר משפחות הפליטה הקרמנצאית בדרך עקיפה ע"י פרגוויי. יוצאי קרמניץ היו כבר אז מאוגדים בארגון חזק, שכלל גם את יוצאי העיירות פוטשייב ווישגורודוק. הארגון פיתח עבודה פוריה בשטח החרבותי ובשטח העזרה ההדדית ונמנה על הארגונים הטובים ביותר שבארגנטינה. מאחר שזרם מהגרים חדש לא הגיע מאז - נזכר לעבור עתה לתיאור המצב הנוכחי בקרב יוצאי קרמניץ.

הלאנדסמאנשאפט הקרמניצאי שחגג כבר אח שנת העשרים וחמש לקיומו, מונה עתה 110 משפחות של יוצאי קרמניץ. מלבדם ישנן עוד כ-15-20 משפחות אשר לא הצטרפו לארגון. כפי שהזכרנו כבר, הגיעו רוב הקרמנצאים לארגנטינה בשנות השלושים, פרט ל-60-70 שהגיעו קודם לכן ומהם נשארו עד כה מחי מעט, מאז עברו כבר קרוב לארבעים שנה. מכאן יוברר לנו הגיל הממוצע של בני עירנו שבארגנטינה. מובן מאליו, שמהגרים אלה הסחעפו כבר למשפחות, כ-90 אחוז מהם הנם אבות ל-2-3 ו-4 ילדים, וכך סבים לנכדים, כן ירכו.

אך האמנם יכולים אנו לראות אח הדור השני והשלישי בקרמניצאים? השאלה היא חמורה וקשה לענות עליה. כל עוד היו קטנים היו צמודים אלינו. אך עם החבגרותם הם נגרפו בזרם הכללי ואותנו המכוגרים השאירו על שפת הנהר. עם זאת יש לציין עובדה אופינית: הבנים קבלו אח השכלתם בשפה הספרדית, אך כאשר הקימו משפחות, שלחו רובם את ילדיהם לכתי-ספר יהודיים, שפתם יידיש או עברית. יחר על כך: הם עצמם הפכו להיות פעילים בהנהלות של כתי-ספר אלה, ואף השפיעו על הוריהם הקשישים שישחמו אתם פעולה בשטח זה. יוצאי עירנו פעילים בכמה וכמה מוסדות חשובים: הקרן הקיימת, ויצ"ו, "ייווא", בי"ס ע"ש ביאליק, בי"ס ע"ש פרץ ועוד.

הקרמניצאים מהדור הראשון להגירה הם עפ"י רוב סוחרים ובעלי תעשייה, אינם יודעים מחסור, ויש מהם שאף התעשרו (יבושם להם). חלק מהם - בעלי מלאכה, אך גם הם במצב כלכלי טוב. עם זאת יש גם כמה אנשים נזקקים הנחמכים ע"י הקהילה וע"י הארגון שלנו.

אשר לרמת ההשכלה. קל להבין שבני עירנו המהגרים לא היתה להם כאן האפשרות להיפנות לכך. גם אלה מהם שהביאו עמם תעודת גמר ביה"ס "פאונשעכנע" או תעודת בגרות של ביה"ס התיכון למסחר בקרמניץ, - שכחו על המשך השכלתם, באשר נאלצו לעבוד קשה עבור פת לחם. ומשהגיעו להתבססות - הם היו כבר מעבר לגיל לימודים. אך לבנים הם דאגו להקנות השכלה טובה, רובם גמרו בתי"ס גבוהים בתור רופאים, משפטנים, מהנדסים, רואי חשבון וכדומה.

וכאן חוזרים אנו, מרצון או שלא מרצון, לשאלה שהצגנו קודם: האם גם את בנינו יש לראות כאנשי קרמניץ? האם הם ימשיכו את זכר קרמניץ? ולמען האמת עלינו לציין גם את התופעה השלילית בחיי הדור הצעיר: המארה של נישואים מעורבים פגעה גם בבנינו, אם כי באחוז לא גבוה. יתרום - יהודים גאים הם, כמה מהם עלו לישראל, אחרים מתכווננים לעלות. הודות לתקומת מדינת ישראל עלתה ביניהם התודעה הלאומית וגם הנוער שאיננו ציוני חש שכבוד הוא להימנות על עם נאדר תהילה. אלא שהם נוטים לראות רק את הנצחונות ולא את הצד הטראגי, עובדה היא שהנוער שלנו אינו לוקח חלק בחיי הלאנדסמאנשאפט שלנו, שם מרבים לזכור ולהזכיר את שואת יהודי קרמניץ. טבעי הוא שאין להם לגבי העבר הקרוב אותה החחושה החדה שיש לנו, והם מחייחסים לכך רק מתוך יראת הכבוד. לכן אין לדעת אם הם ימשיכו ב"זכר קרמניץ".

הבנק הקואופרטיבי שנוסד ע"י יוצאי קרמניץ על מנת לשרח את בני העיר, לא מילא לצערנו את תפקידו. מוסד זה הלך אף הוא בדרך החלקלקה של מוסדות דומים. הקואופרטיב כונה בשם "לא אספרנסו", לאמר "תקוה", אך לדאבונו נכזבה התקוה ששמנו בו. זהו נסיון שנכשל, כשם שנכשלו שאר הקואופרטיבים של יהודי ארגנטינה.

לסיום סקירתנו הקצרה עלי עוד לציין, כי האירגון הקרמניצאי בבואנוס איירס, בו משתתפים כ-90 אחוז מבני עירנו, עומד כיום מחוץ לפוליטיקה ולפאנאטיות בכלל (היוצאים מן הכלל הם מעטים ובסלים בששים). בהנהגת האירגון לא מורגשות נטיות קיצוניות, לא לשמאל ולא לימין. פניו הם לארץ ישראל ולעם ישראל, לליכוד עם בני עירנו שבכל הארצות וביחוד עם אחינו ואחיותינו שבמדינת ישראל, שהגורל הותיר אותם בתיים למען יוכלו להמשיך ולחשל את השרשרת של זכר קרמניץ.

אנו מתפללים לשלום אמת, יחדלו לדבר התוחחית וידברו שוב המוזות.
"כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

* * *

מאמר בנושא זה פורסם כבר בחוברת ו', אולם מחמת טעויות מצערות שחלו שם ואשר סילפו את מגמת המחבר, - מצאנו לנכון להדפיס מחדש את המאמר בשלמותו בנוסח המקורי.

עיר הולדתי קרמניץ

(המאמר נכתב בידי המנוח ב-1951 בשביל "פנקס קרמניץ", אך לא נמסר על ידו לדפוס)

קובץ של עולים מהעיר קרמניץ. כחוב בידי יהודים, אזרחי מדינת ישראל. לפני שלושים שנה היו בקרמניץ גם יהודים, מספרם רבבה. מספר הלא יהודים בה – שתי רבבות. העיר קיימת גם עתה, אך יהודים אין בה. לפני עשר שנים הושכדו כולם בידי גויים. היהודים רצו לחיות, אומרים כי גילו החנגדות לפורעים, אך הם הוכרעו. לזכרם הדסים האלה.

מי יהיו הקוראים? – מספר זעיר של דורשי רשומות וכמה מאות מיוצאי העיר הקשישים. הצעירים לא יקראו, כל מעיינם מרוכז בעניני ההווה. הספר מיועד איפא למפרע בשביל הארכיונים. כל אשר יקר לו זכר חבריו, ידידיו, בני משפחתו הקבורים שם, יחזיק ספר זה בביחור. דאויים המעטים למאמץ יוזמי הקובץ.

האם אני אחוז געגועים לעבר שם? – לא. אף קורטוב של געגועים! מחוך הכרה בשלה, מרצון, בלב קל, ללא כל הצצה לאחור הלכתי משם ונחקתי את קשרי עם ה"שם". מאז צאתי משם לא באני אף רגע של חרטה על כך. האיך בכך משום כפיית טובה, משום יריקה בבאר ממנה שתית? – לא. לא בארי היתה זאח. פונדק, בית כלא. איך איש רואה עצמו אמיר תודה לפונדק ולא לכית-כלא. מאז כואי הנה לא הגה פי את המלה "כית" או "בבית" לגבי העיר בה נולדתי. ידעתי והרגשתי כי ביחי הוא כאן.

ובכן, הכל מה שעבר עליך שם נמחק לחלוטין, עשרים שנה מיום הולדתך ועד צאתך משם כלא היו? – לא! לא נמחק דבר, גם בית-כלא אינו נשכח. אדם יוצא מבית-כלא עם גסיון חיים, יש והוא לומד שם, צובר נכסי רוח, אך געגועים אין.

מה לקחתי משם ואיך קבלתי את אשר לקחתי?

לקחתי אתי משם רצון עז לבלי שוב לשם לעולם. החלטה נחושה לבנות את חיי אחרת מכפי שהייתי עלול לחיות אילו נשארתי שם. שנאה לאורח החיים הכפוי עלינו שם. קנאה בגויים, נכונות לשלם כל מחיר בעד הזכות לישר את הגב, אי-השלמה עם כל הפליה. אי-צידוק הדין. אי אמונה בגויים, מדינה יהודית עצמאית. בוז למתבוללים.

את כל אלה רכשתי שם. וזה קבע את דרכי לעתיד.

איך רכשתי את כל אלה לא אדע להשיב ברורות. רק זאח אדע – לא בתאוריה, לא רק מחוך עיון בחבורים פובליציסטיים, לא תעמולה, צירוף של הרבה החארעויות והתרחשויות אשר מטבען לא היו מקריות.

ביח טיפוסים בקרבניץ

א כאראקטעריסטיש הויז אין קרעמעניץ

בגיל שבע בערך נשלחתי ל"חדר". כשנתיים בקרתי שם יום יום. אינני זוכר לא אח שמות של חברי התלמידים ב"חדר" ולא את פרצופו של אף אחד מהם. גם אח אפיו ואח דמוחו של הרבי אני זוכר. ומה אני זוכר? את עלבונה של החורה שלנו, של תורה משה, עלבון צורב, עלבון שלא נשכח ה"חדר" היה מעבר ל"פוסיק" (הואדי) ובבית הסמוך ל"חדר" השחקן בית-זונות. אני זוכר את בעל בית-הזונות, אני זוכר את הזונות, אני זוכר את החורבה של ה"חדר". סמוך לביחנו החנוססו בתים לחפארת בחוף חורשה וגן פורח, כבתים אלה שכך בית-ספר לנוצרים, סמינר לכמרים. גם שם למדו נערים תורה, את תורה ישו. מדוע לנו "חדר" כזה ובמקום כזה ולהם סמינר כזה!? הרגשתי עלבון. שנאחי אח הסמינריסטים המתרברבים והמתגרים בנו. עלבון זה, הפליה זו, שנאה זו, הפכו אז לחלק מישוטי וליווני הרבה שנים. כבר אז בשחר ילדותי ידעתי כי אנו בגלות וכי לא טוב להיות בגלות ו"ז"יר פרחטי" ו"ז"ידובסקה מורדה" וסחם "ז"יד".

אמרו זאת בשעת מריבה, מתוך שכרות וסתם כך. שמעתי, חרקתי שן, לרוב לא השיבוחי דבר אך ידעתי כי כך לא אוכל לחיות, כי עם זה לא אשלים. הייתי מחוסר אונים וחכיחי לזמן של נקם ובינתיים עוד חריץ עמוק בנפש הילד.

הגיע זמן כניסתי לבית הספר, ל"קומרצ'סקויה אוצ'ילישצ'ה". עברתי את הבחינות יפה, יותר טוב מכל הנוצרים, אותם קבלו מיד, אותי - לא. מדוע? אני יהודי. אחרי שהורי שילמו כמה מאות רובלים - קיבלוני. הייתי ילד, אך ידעתי זאת. הבנתי כי אני זר, אורח, אורח בלתי רצוי. התחלתי לחשוב, נפגעה גאוותי.

ראיתי יהודים נוסעים לאמריקה. ראייה מו"מ עם "אגענטים" מכריחי גבול. ידעתי על מקרים של קרבנות בשעת ההכרחה, של שוד, של בנות שנפלו בידי סרסורי נשים, אך יהודים המשיכו לסכן את עצמם ולנסוע לאמריקה, הבנתי, הרחק מכאן.

משפט-בילים, עליילח-דם, הייתי בולע את העתון, זועם וחרד. עד היום הנני זוכר את פרטי המשפט, את הקטגור, את הסנגורים, את העדים, את ההסתה, את פחד הפוגרומים. ילד הייתי, אך נחרת הדבר עמוק בלב.

קראתי את ביאליק, הספר - לנגד עיני. "בעיר ההריגה" קראתי פעם, פעמיים, שלוש. מחר ומחרתיים. זוועה אחזחני מדי קראי, לא יכולתי להנחק מאותן השורות האכזריות, כאילו נכבלתי אליהן. חרוני היה ללא גבול. בזתי לעצמנו, רגזתי על העולם כולו. האמנם רק "קום ברח המדברה"... "וקרעה שם את נפשך לעשרה קרעים ואת לבבך חתך מאכל לתרוץ אין אונים?" האמנם כאלה אנחנו כפי שהוא מתאר, האמנם כולנו כאלה, איך חיקון לנו? הדם הצעיר שבי לא השלים עם זאת. חיפשתי נחמה.

אחרי ביאליק מצאתי את ספר השירים של יעקב כהן, כאילו פתרון:

"לטשה, לטשה, צורי לי
לטשה את ההרב לי...
צאי, חרבי, שאי הפדות!
ואם אמות, לדרור אמות..."

וסמוך לשיר הזה בשיר "בריונים":

"מלחמה! מלחמה לארצנו, לדרור מלחמה -
ואם הדרור נח לעד - חחי הנקמה!"

וחיחה נפשי.

החרה החזיק אחריו טשרניחובסקי:

"אני לא אפשט צואר זה - בקרב מוח ולא בשמד!"
"אינני שה כי אוכל כך לטבח ובסך..."
"הירדן לך, והלבנון לך והמישור וההר..."
"וכיבשו ארץ בחזקת-יד ונאחזתם בה"
"ובניחם בנין-עד לרור הקס לכם, הבא!"

כן. ברור. זהו.

ובקרמניץ למדתי להחזיק רובה ביד, לא משו הרובה והכדורים ממטתי, לשמירת לילה יצאנו
מושבים בימי אי-שקט. לחברי הנוצרים בביח-הספר הייתי אומר: "סליחה" בדרכי על רגלם ולא
גורדון". התחילו לכנוח אותי בשם "סליחה". הייתה אורגניזציה ציונית בקרמניץ. עשתה עבודה
נרחבת, אך שימשה רקע להתארגנות קבוצה חלוצית אשר פתחה את העליה ארצה.

טרצה המהפכה.

(המשך לא נמצא בעזבונו של חנוך ז"ל).

* * *

שואת קהילת קרמניץ

(נושא ללימוד בבניה"ס ע"ש ח. ויצמן בעכו)

תלמידי ביח הספר "ויצמן" בעכו - ביח ספר שמנהלו מר זלץ הנו איש קרמניץ - החליטו
הנציח קהילות יהודיות שהושמדו על ידי הצורר הנאצי. לצורך זה, כך כותבת לנו אחת החלמידות,
ס בחרו את עירנו קרמניץ בנושא מרכזי לשיחותיהם.

להלן יינחנו מספר קטעים משירים שכתבו תלמידי כיתה ח' באוחו בית-ספר.

כותב הנער עמוס דורון:

על חורבוחייך קרמניץ המשוועת,

בעדת ישראל הגוועת.

על חומותייך קרמניץ, חומות הגטו הצר

תחת מסגר ובריח הושמדו יהודים בידי אויב וזר.

על בחייך קרמניץ, בחיים סדוקים מטים ליפול

שם משפחה יהודיה תגור, בלי השמע קול.

על אמיציך קרמניץ, יהודים זקופי קומה

לא כצאן לטבח, אלא כאריות המערכה.

על צוררנו קרמניץ, מלומות מזרנו אנמה

והנערה אביבה יוסיפוביץ, כותבת בין היתר:

לילה, חושך זעלטה שוררים בכל.
ליל פחד הוא זה וזעקת השאול.
אף כוכב לא נראה בשמים הכהים,
שום שמץ של תקווה באנקת הזועקים.

בצווחת יאוש של היגזקות וזקנים פוכים,
מוסעים כולם בבסות ובאכזריות לכוכים ארוכים.
לרכבות המוות – המובילות ל"יעדן" הידוע,
למחנות ההשמדה, ליערות ולמוות הבטוח.

ספריית ריב"ל - לאוניברסיטת חל-אביב

בחוברת ז' של "קול יוצאי קרמניץ" שהופיעה בדצמבר 1970, סיפרנו לחברינו כדלקמן:

הספרייה ע"ש ריב"ל לספרות ההשכלה, הולכת ומתפתחת, מתווספים ספרים מתקופת ההשכלה ומספרם הוא עתה קצת למעלה מאלף. ספרייה מיוחדת משרתת את הספרייה יום אחד לשבוע ובעזרתה הוכן והודפס לאחרונה קטלוג ממויין של הספרים. עם זאת אין מצבו של מפעל זה מניח את דעתנו. הקורא הפוטנציאלי הזקוק לספרייה-מחקר מעין זו, המורה, הסטודנט לספרות עברית או להיסטוריה יהודית ועוד, לא מצא עדיין את דרכו לספריית ריב"ל. לקראת עונה חש"א עומדים אנו לבוא בדברים עם בחי האולפנא הגבוהים ולהסביר להם, בעזרת הקטלוג, מהי "הסחורה" שבידינו להציע. תדר הספרייה משמש כידוע גם כמועדון לאנשי קרמניץ שבארץ, כאן מחיימוח הישזכות של הועד, קבלות הפנים לאורחים מחו"ל וכן מיפגשים לרגל אירועים שונים.

מאז לא נשחנה הרבה: המשכנו לרכוש ספרים, הפצנו את הקטלוג של הספרייה בבחי-האולפנא הגבוהים, אך הקורא הפוטנציאלי - הסטודנט לספרות עברית או להיסטוריה יהודית - לא בא לספרייה זאת. הגענו, איפוא, למסקנה שמקומה הטבעי של הספרייה הוא במסגרת אוניברסיטאית ולכן באנו בדברים עם אנשי האוניברסיטה.

באוניברסיטת חל-אביב קיים מזה שנתיים "מכון לחקר הספרות העברית". לאחר משא ומתן בינינו לבין מנהלי האוניברסיטה, הזסכם אתם על העברת ספרייתנו למכון זה - כיחידה בפני עצמה. עמדנו על כך - ואנשי האוניברסיטה הסכימו אתנו - שהספרים שלנו לא ייכללו בספרייה הגדולה ולא "ייבלעו" כתוכה, אלא יוקצב להם חדר מיוחד אשר שם ריב"ל ייקרא עליו וישא את הציון כדלהלן: "ספרייה לספרות ההשכלה ע"ש ריב"ל - יד לקדושי קרמניץ - ווהלין, מיסודם של יוצאי העיר אשר בישראל ובתפוצות", ובקצרה - "ספריית ריב"ל". בחדר זה יתנוססו על הקירות כמה חמונותנוף של עירנו וכן תמונתו של ריב"ל ותצלום של ביתו.

הוברר לנו שבמסגרת האוניברסיטה לא תוכל הספרייה לשמש גם כמועדון לאנשי קרמניץ.

גם "היכל ווהלין" לא נמצא מחאים עבורנו למטרה זאת - מפאת רחוקו הגיאוגרפי ובגלל התנאים הכספיים הבלתי סבירים שמנהליו רצו להטיל עלינו.

סיכמנו, איפוא, עם הנהלת סמינר הקיבוצים שהחדר הנוכחי העומד לרשותנו ימשיך גם להבא לשמש אוחנו כמועדון וזאת לאחר שיפוצים מתאימים, תוך שמירה קפדנית על האוירה של קרמניץ היהודית. מפעל הזכרון לקדושי קרמניץ יהיה, לכן, מעתה בשני מקומות: ספריית ריב"ל באוניברסיטה בח"א - והספרים הועברו כבר לאוניברסיטה - ואילו המועדון והמפגש השנתי לזכר קדושי עירנו - יהיו

אנו עומדים לחתום, בימים הקרובים, הסכם רשמי עם האוניברסיטה, הסכם שיהא בנוי לפי הקיום הבאים: הספרייה תתנהל ע"י ועדה פריטטית שתפקידה יהיה - לפתח אותה ולהרחיבה. כן יינתנו מילגות או פרסים עבור מחקרים בנושאי ספרות ההשכלה.

ההחלטה על העברת הספרייה נתקבלה על דעת כל חברי הוועד, כולל חברינו בחיפה. במו"מ עם האוניברסיטה והסמינר, כולל ניסוח ההסכם, נטל חלק פעיל - בנוסף לחברי הוועד - חברנו פסח ליטב.

יש לציין שבדיונים הממושכים בנושא זה נתגלו בקרבנו חילוקי דעות. חברים אחדים היו נלהבים להתקשרות עם "היכל ווהלין", אולם לאחר שהחברו להם הקשיים הגדולים - נסוגו מעמדתם. ואילו באשר לעריכת מישאל בין חברי הארגון - על גורל הספרייה - לא היתה אחידות דעים וחברים - בעיקר חברינו מחיפה - חבעו לקיימו לפני שהספרייה תועבר לאוניברסיטה. מחמת קשיים ארגוניים שלא ניתן להחגבר עליהם, המישאל לא בוצע.

לסיכום ניחן לומר, שהשוחפות עם האוניברסיטה, כך אנו מאמינים, יש בה משום "עלייה בדרגה", ואיך זה אלא לכבודו של ארגוננו שהצליח להקים מפעל חרבותי כזה להנצחת זכרה של קהילתנו ולמסור את הפעלתו בידיים נאמנות.

* * *

יהושע גולברג

אלכסנדרה טרסובה עומדת לבקר בישראל

הנני עומד בחילופי מכתבים רצופים עם אלכסנדרה טרסובה, הנמצאת עתה בעיר דז'ורז' ונוב ומועסקת בחפקיד משרדי בעיריה. במכתבה מיום 1.10.71 היא כוחבת בין השאר:

"ברצון רב אבקר אצלכם, מצדי לא יהיו שום מכשולים. אני צריכה רק לקבל מכם הזמנה לביקור בתור תיירת וכיסוי הוצאות נסיעתי הלוך ושוב, כי לי אין שום אפשרות לממן את נסיעתי, ואני מצטערת מאוד שלא אוכל להשתתף בהוצאות אפילו באופן חלקי. - - - אני מניחה שגם קרמניצאים אחרים שבשראל שולטים עדיין כשפה הפולנית כמוך ולא יהיה לי קושי להידבר אתם. - - - אני מודה על מכתביך ודורשח באמצעותך בשלום כל אנשי קרמניץ".

אנשי קרמניץ שבארץ זוכרים את פעלה האנושי של טרסובה להצלת יהודים מצפוני הנאצים חוץ טיכון עצמי והם נדגשים לקראת אפשרות ביקורה כאן, וכיחוד אלה אשר ממש חייבים לה את חייהם, ומחובת הארגון לסייע לכך. הועד החליט איפוא, לעשות את הצעדים הדרושים וגם לממן

את הוצאות נסיעתה הלך ושוב, בחלק - מאמצעי הארגון, ובחלק - ע"י התנדבות כספית של חברים ביזמתם הם, וכבר פנו אלינו כמה חברים והביעו נכונותם להשתתף, והרשימה עדיין פתוחה. בזמן שהוחה בארץ תתאכסן טרסובה אצל אנשי קרמניץ שהביעו רצונם לארח אותה, והם: משפחת כצמן-טפר גרמח-גן, משפחת כגן-קגרליצקי בחל-אביב, יהושע גולברג, כמה מאנשי חיפה שפנו בנידון אל החבר פורטנוי.

הועד עומד בקשר עם "יד ושם", המדור לחסידי אומות העולם, בדבר הענקת אות הוקרה וכבוד לטרסובה. המדור הנ"ל יפנה במישרים אל הניצולים, על מנת לקבל מהם עדות מלאה על פרשת הצלחם. כמו-כן עומד הועד בקשר עם משרד לגסיעות ותיירות המוכן לטפל בנסיעתה, וכעת מחכים להודעתה של טרסובה על תאריך יציאתה אלינו.

* * *

רחל נדיר

האזכרה לקדושי קרמניץ

כבכל שנה מאז הכחדת קהילתנו התאספנו ב-14 באוגוסט 1971 בחצר סמינר הקיבוצים. להתייחד עם זכרם של יקירינו.

בשנים האחרונות התגנב לא פעם בלבנו ספק אם אזכרות אלו יימשכו עוד זמן רב. נראה היה שהענין דועך. מספר האנשים הנאים לאזכרה פוחת והולך, ושמה יגיע יום... ומי יודע.

המציאות היום יומית חובעת אמנם את כל חשומת הלב, אעפ"כ אין אנו פטורים מהמעמד הזה של אזכרה בצוותא, וטוב שישנם בחוכנו אנשים חמי לב היודעים לעמוד על העיקר: "לא לוותר" והנה האזכרה של השנה הוכיחה לכולנו שאמנם יש משהו מעל ההגיון הקר, המפעם זמאחד את כולנו.

התאספו למעלה מ-300 איש, ביניהם אורחים יוצאי קרמניץ מחוץ לארץ שזו להם אזכרה ראשונה ליקירינו בה היו נוכחים. והיתה זו עבורם גם פגישה ראשונה עם אנשים אותם לא ראו משך עשרות בשנים.

זכרונות מבית אבא ואמא באוה עיירה נדלו מעמקי הנפש ועוררו בעגועים ספוגי כאב צורב על מה שעולל לנו הצורך. נדמה היה שגם מרחק הזמן וריחוק המקום נעלמו כלא היו ויש רק להמשיך ולהיות יחד, לצרף לחווייה גם את אלה שמרחקים באו.

גם כל מה שנאמר מעל הבמה ע"י מרדכי אות-יקר, מנוס, רפפורט וע"י האורחים יוסף קרלר וזאב שניידר תרם לאווירה המיוחדת ונשמע בדריכות וענין.

את האורחים הציג מנוס גולדנברג והם נתקבלו בחמימות. העתונאי והסופר דוד רפופורט
 שהוא המזכיר של ה"סאסייטטי" שלנו בניו-יורק, ועושה עתה כמה זמן בארץ וגם פועל במערכת
 "קול יוצאי קרמניץ"; זאב שניידר, פעיל בארגוננו בדטרויט ולזכותו יזמת הקמת הספריה ע"ש
 רייב"ל, הוא עצמו מחוקרי חקופת ההשכלה ומחסידי הנלהבים של רייב"ל; משפחת יוסף קרלר
 (חנן פרס "איציק מנגר"), היה בין הסופרים שנדונו למוות ברוסיה הסובייטית, ניצל בנס,
 ולפני מספר חדשים הגיע אלינו יחד עם אשתו ובנו. אשתו אניה היא ממשפחת ברשפ מהפרבר
 הרוכנאי; פסח גורנשטיין עם אשתו ושני בניו באו מצרפת לביקור בארץ; אברהם ברשפ איש קרמניץ
 שבא לביקור מלוס-אנג'לוס, דודו של אברהם ברשפ המנוח; וולדימיר לנדסברג ואשתו מאיטליה,
 באו על מנת להשחקע, אשתו יחד עם הגברת טרסובה החביאו אוחו עם קבוצת יהודים אחרים כבייתם
 בחקופת הנאצים.

מנוס גולדנברג ספד לאנשים בני עירנו שנסחלקו משך השנה. דבריו היו ספוגי רגש ויחס
 אישי לכל אחד, כעין מצבת זכרון לנצח. כל המעמד הזה נחרת עמוק בלב כולם ולא במהרה יישכח
 ערב זה.

משיחה חטופה עם האנשים מחו"ל הבנתי שקשה להם הפרידה מאחננו ומהארץ ואולי, מי יודע?
 אולי יהיה זה אחד הדחפיים שיביא אותם אלינו לישיבת קבע.

האזכרה התנהלה ע"י מרדכי אוח-יקר בהצלחה רבה, ושימשה ביטוי לליכוד בין-ארצי של
 יוצאי העיר.

* * *

גופתו של אשר כגן נמצאה בתוך תהום

גשש גילה אותו - מסוק הוציאו

את הגופה גילה גשש צבאי והוא
 הוציאה מהתהום בעזרת מסוק. בי-
 חיפושים אתמול חשתתמו מאות
 אנשים מהם. אנשי צה"ל וחברים
 מהקיבוצים שמיר, עמיר, להבות
 הבשן, שניר וחבריו מחטיבת ה-
 מדריכים.
 אשר כגן הוא בנם של הצייר
 והפרטיון משה כגן ואמו סלי.
 הוא הבן הבכור במשפחה ונולד
 בשמיר, עמד להתגייס לצה"ל.
 השאיר אח ואחות. הלווייתו תהיה
 היום אחה"צ בקיבוץ שמיר.

מאת סופר "דבר" כגדיל
 אחרי שלושה ימי חיפושים בד-
 רים רמת-הגולן נמצא אתמול בעי-
 שר בבוקר ללא רוח חיים אשר
 כגן, בן 19, מקיבוץ שמיר. ש-
 נעלם ביום ה' שעבר בשעת טיול
 של מדריכי השימר הצעיר.
 גופתו נמצאה בתהום כנחל יהו-
 דיה כ-100 מ' מהמקום בו נפרד
 מחבריו בעת הטיול. כפי הנראה
 מער כגן ונפל מצוק כגובה של
 11 מ' לתוך התהום. ריפא צבאי
 שהועק למקום קבע את מותו.

א ש ר כ ג נ ז"ל

עם חתימת הגליון הגיעתנו הידיעה המדהימה על מותו, ללא עת, של אשר כגן ז"ל,

התכונות האנושיות!

א.א.

אברהם רוכל ז"ל

היה חושב חיפה עשרות שנים ובא לחג הסוכות לירושלים עם משפחתו לשם מנוחה. שם קיבל התקף לב וכעבור שבועיים מת בביתו "שערי צדק" בחול המועד סוכות תשל"ב. לפי רצונו הובא לקבורה בהר הזיתים בקבר המשפחה. בן 74 היה במוחו, השאיר אשה בחיפה ובת נשואה עם משפחה בארצות הברית.

אברהם רוכל נולד בקרמניץ בי"ח חשוך חרנ"ה ליהושע ושפרינצה רוכל. למד ב"חדר", אח"כ בבית"ס היהודי הממשלתי בהנהלת גולדפרב, ובו בזמן השלים את לימודיו מפי מורים בבית, כרגיל במשפחה זו. היה ילד שובב ומכדח, ידוע בחעלוליו והצטיין מנעוריו בחכונת כפיים. באורף היה מצייד כמזחלות מעשה ידיו אח כל האחים, בני

הדוד וחבריו. התחנך באוירה ציונית, עברית היתה שפת האם, והיה ברור שביזם מן הימים הוא יעלה לארץ-ישראל, עם שאר אחיו ואחיותיו, לאחר גמר השכלתו החיכונית. אך נפל בגורלו להיות העולה הראשון ממשפחה זו, בעודו נער, ורק אחריו עלו יתר האחים והאחיות ולכסוף - גם ההורים. כניסתו הצפויה לבית"ס החיכון למסחר היתה כרוכה בחילול שבח וההורים לא השלימו עם זה. באותו זמן למדו בבר נערים מקרמניץ בגימנסיה הרצליה שביפו (יצחק אידלמן, חיים כץ) ובבית"ס החקלאי שבפתח-תקוה (וולוול חסיד). לאחר דימונים ושיקולים נפלה ההכרעה שגם הוא יישלח ללמוד כפתח-תקוה על מנת לסלול את הדרך להתישבות חקלאית של המשפחה כולה, ובשנת 1913 עלה אברהם ארצה בגיל 15 ונחקל לבית"ס החקלאי בפתח-תקוה. בשנות המלחמה נותק הקשר אתו, אך תושבי פ"ת דאגו להלמידים אלה. הוא החזרה במושבה זו וכמרוצת הזמן גם נשא אשה מבנות המקום. עלייתו של אברהם לפתח-תקוה קבעה את מהלך חייהם גם של שני אחיו הגדולים שעלו ארצה בשנת 1921, ובאורח טבעי - התישבו גם הם בפתח-תקוה והצטרפו לגרוד העבודה. לאחר גמר בית"ס החקלאי הוא התנדב לגדוד העברי שבצבא הבריטי ולקח חלק בכיבוש הארץ מידי הסודקים. הוא הועלה לדרגת קורפורל שנחשבה אז כמכובדת, גם הדריך בשימוש במיקלע.

עם שחרורו מהצבא הוא עבד כפועל חקלאי בקבוצות שונות ובמושבות וגם לגליל הגיע. ביסוד-המעלה נדבק במלריה קשה (קדחת צהובה) שלא הרפה ממנו שנים רבות. לאחר זה קבע שוב את מושבו

בפתח-חקה והצטרף לקבוצת בנאים שהקימו את מושב החימנים "מחנה יהודה" והצטיין שם במיוחד בחור עגלון בפרדות של הקבוצה. עם ייסוד קבוצת הבנאים "בזלח" בטבריה ע"י האחים ביברמן וכמה קרמניצאים אחרים - הצטרף לקבוצה זו. בינתיים חקפה אותו שוב מחלת המלריה, בצורה חמורה, ולפי דרישת הרופאים נאלץ לצאת לזמן מה מן הארץ ובסוף שנת 1924 הוא תזר לעיר קרמניץ והגיע שנית ארצה בשנת 1935. בעשר שנות שהותו בחו"ל הוא היה מורה בביה"ס התיכון "חרבות" שבעיר רובנה והחדיר את רוחה של הארץ למוסד חינוכי זה. עשרות רבות מתלמידיו מצאו אחרי-כך את דרכם לארץ-ישראל. בזמננו קוראים לזה "שליחות", אך באותה תקופה ראה הוא את עצמו כמורה סחם, שנאלץ להמצא זמן מה בחו"ל, ועשה כמיטב יכולתו להכין את חניכיו לקראת עלייה לארץ.

בדרכו ארצה הוא ישב חקופה ממושכת באיטליה ועסק ב"רכש" בשביל ההגנה, מתוך קשר עם אליהו גולומב. מקצוע זה לא היה זר לו, כי עוד בזמן שירותו בצבא הבריטי עסק ב"רכש".

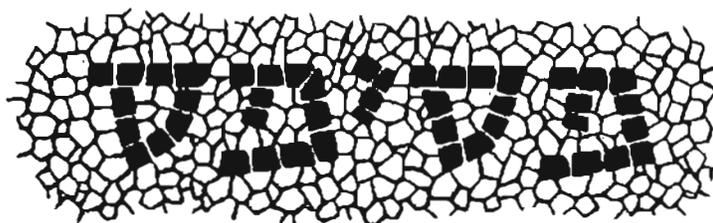
בחקופת מלחמת העולם השנייה שימש כמקשר מטעם פיקוד ההגנה שבצפון הארץ עם היחידות העבריות בצבא הבריטי שחנו בסביבה והירבה לפעול כעניני רכש. הודות לבקיאותו בנשק ובעיקר ב"לואיס-גן" הוא השתתף בניסויים של כלים וחלקי כלים שערך התע"ש מתוצרתו, כששטחי הניסויים היו בקרבת מצדה.

בבואו ארצה בשנייה הוא נכנס לעבוד בקופת-חולים בפתח-חקה כמנהל הסניף ולאחר זה כמנהל אדמיניסטרטיבי של ביה"ח בילינסון. כעבור זמן עבר לחיפה, תחילה כעובד קופת-חולים, אחרי-כך - נלשכת המס, כסגן המנהל המחוזי. שם היתה לו ההזדמנות לנצל את ידיעותיו בבנייה, בד בבד עם כשרו הארגוני, והוא יזם וריכז את הקמתו של שיכון עובדי קופת-חולים, וכן ביצע בהצלחה הקמת ביה לשכת המס המחוזית, המצטיין מבחינה פונקציונלית.

אברהם היה אהוב על חבריו לעבודה ומקובל מאד על ה"לקוחות" של המוסדות בהם שירת. הודות לידיעתו את השפה הערבית ואת המנטליות הערבית הוא מצא שפה משותפת עם הערבים חברי ההסתדרות שנאזור חיפה, אחס עמד בקשרים מטעם קופ"ח ולשכת המס. כל השנים היה חבר פעיל בהגנה, הקדיש גם מרץ רב לפיתוח הקואופרציה הצרכנית, כחבר הנהלת "הצרכן" בחיפה. היה איש משפחה למופת ודאג, בין השאר - לחינוך חנועחי של נכדיו השניים, שקבלו השכלתם באחד מקיבוצי השומר הצעיר שליד חיפה. היה גם איש חברה מובהק. פקחותו, שנינותו ואפיו הטוב משכו לביחו ידידים רבים, שנהנו להמצא במחיצתו. להלווייתו בירושלים הגיעה משלחת גדולה מחיפה, ולאזכרה שנערכה ב"ביח-פבזנר" בשלושים למותו, באו כמה מאות איש. הוא נספד ע"י איש קופ"ח, איש לשכת המס ואיש "הצרכן" וכך ע"י אחיו יוסף אביו, שסיפר במיוחד על תרומתו ל"הגנה" בארץ ובחו"ל.

הנזף האנושי של חיפה ההסתדרותית איבד במותו אחד מטובי חבריו ולמשפחתו הנרחבת אבד כעל טוב, אב נאמן ואח אהוב ונערץ.

י ה י ז כ ר ו ב ר ו ך .

(הכלל והפרט)

לחברנו אברהם אביר (ביברמן) הוענק בימים אלה בטקס חגיגי "פרס פפרמן לבוני ירושלים החדשה", מטעם אגוד קבלני הבניין בירושלים והקרן על שם פפרמן. הפרס ניחן לו עבור פעילותו רבח השנים בהקמת מבנים מונומנטליים (הסוכנות, מלון המלך דוד ועוד) ומאות בתי מגורים, ועבור יזמחו בייסוד אגוד הקבלנים, יחד עם המנוח פפרמן. בטקס השתתפו ונאמו לכבודו ראש העיר סדי קולק וסגנו גדיש, מזכיר מועצת פועלי ירושלים דוד אילון, חבר הכנסת משה ברעם ואחרים.

כידוע, נמנה אברהם ביברמן על קבוצת החלוצים הראשונה שעלתה מקרמניץ בהחלפת 1921 (ראה מאמר בנושא זה בחוברת 8) והצטרפו ברובם לגרוד העבודה בפתח-תקוה, פלוגת בוני מסילות ברזל. לאחר זה היה ממייסדי קבוצת בנאים "בזלח" בטבריה, עבד אחרי-כך בבניית קסרקטינים בשביל הצבא הבריטי. עם עברו לירושלים נתקבל כמנהל עבודה בבניני הסוכנות, וזה שנים רבות הוא עוסק בקבלנות-בניין בהיקף רחב. עם ייסוד המדינה נתמנה מנהל אגף הבנייה במשרד למסחר וחעשיה, ובמלחמת העצמאות החגיגים לצבא והועסק במקצועו בדרגת רב סרן. א.ב. הוא חבר למסדר "הבונים החפשיים" ופעיל בשטחי סעד שונים. את הפרס הכספי שקיבל הוא מסר ל"בית חינוך עיוורים", לאחר ש"עיגל" את הסכום בחוספת משלו.

אנו מאחלים לחברנו הותיק אברהם ביברמן בריאות טובה והרבה שנות נוח.

מסיבת הנשואין של אריה ציזין, בנו של חברנו יהושע ציזין ממושב מליאה שנחבל תענך, נערכה בהמוך חוגג בתל-אביב, באולם לורנץ של הועד למען החייל. אריה משרת במשמר הגבול, כאיש צבא קבע, ולכבודו באו למסיבה המפקדים ואנשי משמר הגבול, ביניהם הרבה דרוזים, וכך ידידי המשפחה, מבין יוצאי קרמניץ ואחרים. נוכחו במסיבה גם חברי הועד בהרכב מלא והביאו להורים ולזוג הצעיר אח ברכת ארגון קרמניץ.

המערכת מצידה מצטרפת לברכות ומאתלת לזוג הצעיר חיים מאושרים ולהורים, יהושע ומרים ציזין, שיראו הרבה נוח ביוצאי חלציהם.

במלאות שנה לפטירתו של חנוך רובל ז"ל עלו על קברו שבקיבוץ תל-יוסף בני המשפחה ועשרות

מחברי הקיבוץ. כערב החכנסו בדירת אלמנתו רחל, קראו פרקים מעזבונו (ראה מאמרו בחוברת זו), גם הקליטו מתוך רשמקול את הראיון שנערך אחר בשנת 1967, בשביל עבודת מחקר מטעם האוניברסיטה העברית. הנאספים שמעו את קולו של המנוח המספר זכרונות על גדוד העבודה ולבטיו (חנוך היה ממיסדי הגדוד ומנהיגיו). לבסוף הקרינו סרטון מקבלת הפנים שנערכה לחנוך במוסקבה בשנת 1965 בדירה בן-דודו הסופר העברי צבי פריגרוזון (כנויו הספרותי - א. צפרוני, מחבר הספר "אש התמיד", עם עובד 1966), מלבד חנוך ואחותו מלכה ומשפחת פריגרוזון, נראה בסרטון גם הסופר יוסף קרלר, שהשתחף גם הוא בקבלת הפנים (כעת בארץ) ואישים אחרים.

(הסרטון הובא ע"י בנו של פריגרוזון, שהגיע ארצה עם אמו לפני חדשים אחדים ונחשב

לעבודה כאורח בחור מהנדס מכרות).

היה זה ערב עתיר חוויות, כשדמותו הרב-גוונית של המנוח הופיעה בפני מוקירי זכרו בכמה

דרכים.

בעקבות העברת ספריית ריב"ל - שתי ידיעות קצרות: א) חברנו אברהם ארגמן מתכנן עתה,

יחד עם איש סמינר הקיבוצים, שני הדמות החיצונית של חדרנו בסמינר. החמונה ישנו את מקומן על הקיר, חלקן ירדו ואחרות יבואו במקומן, וכך גם הרהיטים. אך המגמה היא - שהאווירה של קרמניץ היהודית חישמר ואף חוכלט יותר.

ב) בועדה הפריטטית של "ספריית ריב"ל" שבאוניברסיטת תל-אביב ישחטפו מטעם הארגון

התבדים: 1) יצחק רובל, 2) אברהם ארגמן, 3) פסח ליטב.

(ראה מאמר נפרד בנושא זה בחוברת זו).

איש קרמניץ - מחבר חשבצים. לא תהיה זו החפארות שוא אם נגיד כי יוצאי קרמניץ שבארץ

מייצגים קשת מגוונת של בעלי מקצוע ובעלי כשרונות. חמצא כיניהם מפקדים, מנהלים, אמנים, עיתונאים, חקלאים, אישי ציבור, בעלי מלאכה מאומנים, בעלי תעשייה, פקידים, עובדי מדינה, סוחרים, רופאים, מהנדסים, מורים, מנהלי כתי-ספר, קבלני בנין ועוד ועוד, וגם... פנסיונרים, ואף הם מלאי חיוח ומרץ.

עתה נחגלה לנו כי יש בחוץ קהילה נכבדה זו גם... מחבר חשבצים, הוא חברנו זאב קליגמן,

איש ירושלים. עוסק הוא בכך זה כשתי עשרות שנים, בחור חתוב, ומפרסם את החשבצים שהוא מחבר

"דבר השבוע", בבטאונים של מ.פ. ירושלים ועוד. בצניעות הוא עושה בכך ואנו לא ידענו.

עתה נחגלה הסוד כשהציע לנו השכץ בנושא קרמניצאי, בשביל הכטאון שלנו. יצירתו נמצא בעיון,

ועל תוצאות העיון נדע בחוברת הבאה. אך כבר עתה אנו שולחים לו את ברכתנו שיצליח ויחקדם

בחתובת החברותי שייחד לעצמו.

פנייתו של נחמן דסר, ארה"ב, אל יוצאי קרמניץ שבישראל. איפה נמצא עתה טובה (טייבקה)

באט? בקרמניץ היא עבדה בחנות המגופקטורה של יואל דסר (אביו של נחמן), עלתה ארצה בסוף שנות העשרים או בהחלפת שנות השלושים, ומאז אין לו כל ידיעה אודותיה. נחמן דסר מבקש, איפוא, מבני עירנו שבארץ היודעים איפה היא נמצאת עתה, להודיע לו על כך באמצעות הועד של ארגון יוצאי קרמניץ בישראל, והוא מביע מראש את חודתו הנאמנה.

ברכת מזל טוב

* ליוסף וימימה אבידר, ירושלים, להולדת הנכד הששי, נתן, בן לדנה ודוד (דודו) זוסא, ירושלים.

* לברוניה שטינברג-ביברמן ובעלה יוסף, חל-אביב, להולדת הנכדה הרביעית, דנה, בת לאילנה ויצחק לבנת, קיראון, ולהולדת הנכדה החמישית גליה, בת לבלה וצבי כרמון, חל-אביב.

* ליצחק וריכה ביברמן, חל-אביב, להולדת הנכד החמישי, עודד, בן לשמעון ושרה רביב (ביברמן), חיפה.

* לפייבל ואלינה רייזמן, קרית חיים, לנשואי בתם בלה עם בחיר לבה טוביה גרוס, חיפה.

* ליהושע ומרים ציזין, מושב מליאה, בחבל חענך, לנשואי בנם אריה עם בחירת לבו פניה.

* לביתה ויוסף שיפריס, חל-אביב, לנשואי בתם בלה עם בחיר לבה עמנואל.

* בני עירנו גניה ויצחק וקמן משיאים את נכדם.

עם סיומה של החוברת ומסירתה לדפוס, הודיעו לנו מניו-יורק, שהרב קרסיק, חתנם של

גניה ויצחק וקמן, ורעיחו השיאו את בנם. את החופה והקידושין ערך הרב סולובייצ'יק.

הרב קרסיק, הנשיא של איגוד הקהילות האורתודוקסיות בארה"ב, היה תלמידו של הרב סולובייצ'יק וכן - בנו, האברך הצעיר.

נאחל למחוחנים משני הדורות ולזוג הצעיר - לינדה ומסתיהו-אליעזר הרבה נחת ומזל-טוב לבבי.

י ע מ ד ו כ ו ל ם ע ל ה ב ר כ ה ו ת ר ב י נ ה

ש מ ח ו ת ב ק ה ל נ ו !

* *
*

א טייל פון "שעראקא" גאס

רקקה"

קרענענדיגע

לאנדסלייט

שיינדיגע

אין ישראל און אויסלאנד